

I

P. A. Kruse!

Da min Kusine havde forlovet sig, og da de var i den alder, hvor de ikke betvivlede at vente med at gifte sig, heller ikke af økonomiske grunde, betalte P. A. Kruse 3500,00 Kr og overtog brødsladefabrikken, og samtidig tilbød han mig en kontorplads ved forretningen. Hans senere svigerinde overtog ledelsen efter min kusine. Jeg var lidt nervøs for at skulle på kontor, men jeg kunne jo altid prøve; og så begyndte min korte karriere som kontorist hos. For Oda Nielsen var udkørt kontorist, og maskinisten P. A.'s forretningskorrespondance og stenograferede også sammenlignet med efter hans død. Han var et stort menneske og vi kom med det samme godt ud af det med hinanden; en morgen kom en ung bankassistent og fortalte, at han var i København og var dygtig, en ung dreng, stærk og alligevel flink og ligetil over for os to. Jeg fik vistnok råd til at gå hen i Gråbrøder-

II

stacede, til Fra Nordholds maskinskriv-
ningsbureau og lære at skrive på maskine
- en stor nummer. Det gik godt, jeg sluttede
med at skrive lige så hurtigt som Tale-
grafisterne, og det stivde min selvføl-
else af, for jeg var ikke særlig god til
at føre hovedbog, jeg kunne ikke tælle
sammen, og ved en gentagelse fik det
samme resultat, og det var en hel nedrel-
sen Oda Nielsen ikke var der, at skulle
skrive brevveer, som P. A. Marcelang led
dale med på maskinskrivningsbordet, jeg
kunne ikke tyde hans skrift og så hurtigt
jeg stillede med på P. A. Høst's kontor og for-
klare, at jeg ikke kunne se at den streg
skulle være et R. — og er var en
lille del af forretningens for os selv, vi
holdt os så vidt muligt for os selv, for
der var det en hektisk travlhed andre
steder i det store fortagende. Forretningen
lå lige over for rådhuset på Flakhusvej
ved siden af Diskontobankens, når vi kom
ind af hoveddøren havde (man) vi protokol

III

afdelingen for os, den nye Frk Petersen
første dame i, til højre var parfumeaf-
delingen, som Frk Rasmussen styrede
og til venstre gennem en rund buet åb-
ning kom man til veterinær afdelingen,
og sidste kors afd. Hede Fym handlede Mrs
P.A., vi modtog telefonisk bestillingen på
kontoret på alle mulige varer, og førte abon-
nabøger for en del varer. Pengekassen
med byttepenge havde vi på kontoret
hvor der var en livlig trafik, når ekspedi-
denterne mangled byttepenge, og det
gik ikke altid stille af, Frk Rasmussen var
blot sidst i fyrrerne, var en høj nydelig
dame med et opvældende humør, og var
altid velkommen på kontoret, Frk Petersen
var en mindre men kraftig gråhåret dame,
der styrede folkene i hendes område med
fast hånd; hun var rasende dygtig og P.A.'s
stedfortræder, når hun var ude på rejse,
eller optaget af byrådsarbejde. - Jeg var
lidt bange for hende, jeg havde ikke midt
hendes type for. = = =

IV

Om eftermiddagen blev der sagt broked
til personalet om aflevering af deres
bytte penge, hvor jeg var medgæst i en
lille afdeling, pengene der lignede et brille-
fateral og hvor P.A. skulle rejse eller til
hvide skulle pengene afleveres på kon-
torer, men ellers stod P.A. ved den høje
pult på vort kontor - herne ved vinduet -
og holdt regnskab med afleveringerne, og
så skulle pengene afleveres direkte - uden
pengene. En dag var der kommet kontro-
ordet, og da en af kommissionerne havde været
på lageret og ikke hørt det, afleverede
han den lukkede pung, der havde et brev
fra P.A., han tænkte pengene for penge
og med endnu et brev omhængt han pen-
gen i hovedet på kommissionen. Oda Nielsen
og jeg rejste os hurtigt og stødte ud
af kontoret med i kommissionen, hvor vi
forsøgte at undertrykke vort latterudbrud
og hvor kommissionen lidt efter tilsluttede
sig os, lidt sagt med sig - da vi
hvar op på kontoret igen, stod P.A.

11
endnu herne ved vinduet ved pulten,
nippende på hælende, tilsyneladende
klar over vor reaktion på hans opførelse,
og efter et par minutters tavshed glød han
nogle en eller anden brikke til Oda Nielsen
og forsvandt ud af kontoret, — den slags
skete med mellemrum, men ikke over for
os, og vi passede meget på ikke at vække
den slumrende liv. Kun een gang
begyndte han at optænde over for mig,
han brølte ikke, men sagde ironisk, at
det var nok muligt andet at arbejde på
hans kontor end være på Konjekturfabrikken
hvor vi havde taget os mange midtlags-
pauser, jeg brølte heller ikke, men jeg
grinstrede med øjnene, og sagde skæmt
at ganske vist havde vi taget To Tørres
midtdag i sommerens flere uger hede-
bølge, men vi havde til gengæld arbejdet
over i de mere kølige aften timer, og som-
metider længere end vi behøvede, og
at det var mindre pent af Fok. Y. at
lade sådan noget gå videre, da han ikke

VI

havde haft mulighed for at kontrollere
hvor længe vi var blevet efter fyretiden,
at hun derfor var løbet med en halv vind
og en usikkerhed --- og så styste
jeg rasende ud af kontoret, jeg kan
ikke huske hvem det var, der sagde
til mig, da de så min opbudselse med
fra forretningen, at jeg kunne gå over på
lageret og være der i fred lidt, ~~men~~ jeg
løb over gården ind i lageret og op ad
trappen til første eller anden sal. De
kontrollører arbejdede der, og spurgte selvfølgelig
hvad der var i syden, og jeg
fortalte det, og begyndte end at smøge
lidt, men de sagde det skulle jeg ikke
tage mig så meget, sådan var P.H. og det
gik hurtigt over - jeg stod der mellem
skolene med alle mulige krydderier,
kasser med rosiner, koreander, mandler, fig-
ner, og sætter med mel, gryn, sukker
og andre varer, det var et meget fint lager
også med vinfærding - og så kom P.H.
op ad trapperne og hen til mig og

undskyldte, hvis han havde gjort mig
 uret - ja, det havde han, så havde jeg
 for så vidt gjort os berømt over for hush
 og jeg synes det var givet af Fik y,
 for så havde haft være grund til at klage
 over hende, men havde aldrig ladet hende
 høre for hendes søgthed, men behandlet
 hende pænt. Han gav mig venligt lov
 til at holde en pølse, og da han
 gik, havde jeg mere respekt for at han kun-
 ne give en undskyldning, end for ma-
 Tadorans brøl, og resten af min Kontor-
 tid gik gnedningsløst, og innersomt mod
 fik jeg pænt anbefaling af ham, da jeg
 søgte ind til staterne, der stod blidt
 andet, at jeg havde et overgangeligt selskab.

For Kreuse var helt ander-
 ledet, kun blev sjældent i forretningen
 men man kunne have sendt blade
 P.A. til sin søn Jørgen, der boede på Madeira,
 den første gang han blev på Kontoret og
 bad mig om at hjælpe hende, hvis kunne
 ikke finde ud af, at sende de blade til

IX

sin søn, hun forstod ikke at finde ud af, hvordan det foregik på posthuset, jeg sagde at det kunne jeg sagtens forklare hende, det var ikke svært; hun var stillet færdig og ventelig men alligevel lidt tilkækket, jeg fandt ud af at hun ville have mig til at gøre det, og det ville jeg gerne, for jeg holdt af de scripture i diskonto-banken og på posthuset, men indvendig undrede jeg mig over, at nogen kunne være så ubehjælpesom, for det var ikke fordi hun var stor på det over for os — hun havde sin yngste søn med, Jens Severin Knus.

Oda Nielsen og jeg fandt ud af, at vi ville gå på danseskole, vi meldte os ind på et kursus på Lindestræupulceet hos en overbergam Rasmussen, og det var meget morsomt og lærerigt for det var tiden, hvor der kom nye danse frem, og især blev der lært sådan noget som Vals, Mazurka, Polka, schottis, og de franske kvadrille danse. Vi gik der to ugentlig, og

7

havde festlig afslutning på indkøbspulsen.
En dag fortalte hun, at hun havde
gjort bekendtskab med en ung lærer.
Man hørte hende om aftenen når vi
var færdige på kontoret, de begyndte at
gå ud sammen og det endte jo med for-
kørelse og vi havde travlt med at tale om
hvad mønstre der var nødvendigt til træffe-
Bøger, og hvad mønstre hun ville have
til bestik. Jeg rækkede nok lidt, for jeg
havde ingen mulighed for at lære de
unge mennesker at kende, vi kom kun
sammen med familien & på danseskolen
havde danselæreren sørget for at en mor,
og en bekendt dansede med os, på be-
stilling må man sige og de var meget
venlige og korrekte, men de var ikke
kommet der for at blive forelev. - Og
kommissionerne i forretningerne var i den al-
der hvor de går på Bockmann for at
more sig, stå sig løs inden de blev
bændet. En dag gav P.A. mig
en kommission med en opsigelse i, men

XII
han sagde, at det var ikke på grund
af utilfredshed, men han havde en
bekendt, en ung dame, hun havde lo-
vet en plads på kontoret. — Nå, jeg
gik for sidste gang hen på den radi-
kale avis' redaktion med penge fra
P.A. der var radikal, og startede bladet
hvor måned med et stort beløb, han var
også byrådsmedlem og afgjorde alle
Købstedsoplysninger, fordi der 19 konservativer
og 19 socialdemokrater, og hans ene
stemme rippede noget skæben med til den
side han startede. —

Oda Nielsen var ked af, at jeg skulle
rejse, hun havde været der fem år, og
havde lyst til at prøve noget andet, og
havde ikke lyst til at arbejde sammen
med en ny, og så sagde hun og søgte
ind til F.K.T. hvor hendes søster var
seniortelefonist. Jeg havde sparet lidt
sammen hvor midt, mens jeg havde
helt arbejde og dernæst bragte jeg til tage
et fire måneders tilskuds kursus på

XII

Jedens jagstole. Det gik fint, vi lærte godt og havde det morsomt, og vi bespilde det to sidste måneder omkring for kvinder, der enten selv vilde og deres søj, eller have os til at klippe overtøj eller kjoler til dem. Fork Fille kan kontrollere her vores arbejde, og vi var meget glade for hende, hun var både dygtig og venlig og kunne tolerere vores skæmtider med løsløpene humør. —

Så søgte jeg ind til Toldvesen, min franske kusines mand var overkontrollør, og jeg havde været inviteret til konferencen sammen med toldfunktionære hende hos min kusine og syntes godt om dem. Jeg fik foretræde for Tolddirektøren (tror jeg det hed) og han sendte mig over til Indreministeren i København med samt mine papirer. Desværre viste det sig at der lige i det øjeblik blev sat 4 års stop for ansættelser i alle etater undtagen Telefonen. Jeg synes ikke over ministeren, han pegede på den drang, der

XII

lige forlod kontoret med sin far, den
lange mand kommer med seks i alle
fug og kan ikke få plads, og De har
jo kun fem i melle match. Så blev jeg
efskediget med et koldt farvel og en snert
bemærkning, at det var nok fordi jeg havde
familie i Toldstaten, at jeg havde sagt ind
der!;

Jeg har arbejdet sammen med mindre
dødsere, især det var en anden type

men jeg ville have noget arbejde, som jeg
kunne leve af, hjælpe til hjemme økonomisk
og samtidig have fritid, så jeg kunne
lære forskellige ting der interesserede mig.
Jeg søgte ind til telefonen ligesom Oda
Nielsen, og mens jeg ventede på at
kunne begynde, brugte jeg mellem-
vejen af fort gamm, og solgte til en
dame i Rindegade, hun havde ud-
styr til de mere velhavende fami-
liers døtre - ind imellem hjalp
jeg på den sytue, der var købt

XIII

for sine fire søber, det var min Tante
der havde dem, mors søster, og den var
indrettet i haveluset i Dronningensgade
25, — jeg syede perler og palietter på de
fire byoler med stieb. — jeg var også med
i St. Hans kirke og så fem af søberne
blive båret af fem dammer til Thrieges
datters bryllup. En af syerskerne hos
tante havde været det mange år, hun
kendte mig lige fra ^{var} barn, når jeg kom
ind og pyntede tante med karnivalsges-
ter og bånd og gøre hende til øst-
landske prinsesse. Bille Nielsen var
socialdemokrat og fortalte mig nu, at
jeg ikke måtte lave det arbejde, for det
var at tage arbejdet fra dem, det kunne
jeg ikke rigtig forstå, for der var jo ar-
bejde nok til dem, mente jeg, spiro-
malet lyste sig af sig selv, for jeg fik
bested om at møde på centralen.
Den selv fra fagskolen der havde tilbudt
mig arbejde på handel sammen med hendes
"fordi jeg havde så mange gode ideer og

XIV

hun selv dygtig til at sy, havde fået be-
sked om at jeg søgte ind til telefonen,
så nu begyndte et nyt afsnit af mit
liv. —

F. H. T.

I Jernbanegade over for det gamle
Klæders sidebygning og med Grandhotel
som nabo lå Fyens kommunale Tele-
fonelskabs bygning, en smal bygning
i forhold til omgivelserne, en udvendig
stentrappe op til døren ind til gangen,
hvor de offentlige telefonbøxer var, ind igen-
nem indtil en dør og så ned trappen op
til nogle centraler; for foden af trappen
var udgangen til gården hvor der var
cykelstier ved muren ind til Grand-
overdækket, og gennem gården og græsten
i kontorbygningen kom vi ud i Grædøds-
Oppe på første sal ^{var} "udenbys" og
på anden "indenbys" på tredje lå inspektør-
kens lille kontor og så blev garderoben
der bestod af gang med smalle ståtræde-
skabe med to hylder, og gangen førte hen

Erindringer – Kontorarbejde (Uddrag)

Da min kusine havde forlovet sig, og da de var i den alder, hvor de ikke behøvede at vente med at gifte sig, heller ikke af økonomiske grunde, betalte P. A. Kruuse 3.000 kr. og overtog chokoladefabrikken, og samtidig tilbød han mig en kontorplads ovre ved forretningen. Hans senere svigerinde overtog ledelsen efter min kusine. Jeg var lidt nervøs for at skulle på kontor, men jeg kunne jo altid prøve, og så begyndte min korte karriere som kontormus. Frk. Oda Nielsen var udlært kontordame, og maskinskrev P.A.'s forretningskorrespondancer og stenograferede også sommetider breve efter hans diktat. Hun var et rart menneske og vi kom med det samme godt ud af det med hinanden; (...)

Jeg fik besked om at gå hen i Gråbrødrestreæde, til Frk. Nordholds maskinskrivningsbureau og lære at skrive på maskine (...) Det gik godt, jeg sluttede med at skrive lige så hurtigt som telegrafisterne, og det stivede min selvfølelse af, for jeg var ikke særlig god til at føre hovedbog, jeg kunne ikke tælle sammen, og ved en gentagelse få det samme resultat, og det var en rædsel når Oda Nielsen ikke var der, at skulle skrive brevene, som P. A. nonchalant lod dale ned på maskinskrivningsbordet. Jeg kunne ikke tyde hans skrift, og så måtte jeg stille nede på P. A.'s kontor og forklare, at jeg ikke kunne se at den der streg skulle være et k. (...)

En dag gav P. A. mig en konvolut med en opsigelse i, men han sagde at det ikke var på grund af utilfredshed, men han havde en bekendt, en ung dame, han havde lovet en plads på kontoret. (...)

Oda Nielsen var ked af, at jeg skulle rejse, hun havde været der fem år, og havde lyst til at prøve noget andet, og havde ikke lyst til at arbejde sammen med en ny, og så sagde hun op og søgte ind til F.K.T., hvor hendes søster var seniortelefonist. Jeg havde sparet lidt sammen hver måned, mens jeg havde haft arbejde og dem brugte jeg til at tage et fire måneders tilskærerkursus på Odense Fagskole. (...)

I mens søgte jeg ind til toldvæsnet, min franske kusines mand var overkontrollør, og jeg havde været inviteret til kaffekomsammen med toldfunktionærerne henne hos min kusine og syntes godt om dem. Jeg fik foretræde for tolddirektøren (tror jeg det hed) og han sendte mig over til trafikministeren i København med samtlige mine papirer. (...) Jeg syntes ikke om ministeren, han pegede på den dreng, der lige forlod kontoret med sin far, : den unge mand kommer med seks i alle fag og kan ikke få plads, og De har jo kun fem i matematik. Så blev jeg afskediget med et koldt farvel og en slutbemærkning, at det var nok fordi jeg havde familie i toldetaten, at jeg havde søgt ind der. (...)

Men jeg ville have noget arbejde som jeg kunne leve af, hjælpe til hjemme økonomisk og samtidig have fritid, så jeg kunne lære forskellige ting der interesserede mig. Jeg søgte ind til telefonen ligesom Oda Nielsen, og mens jeg ventede på at kunne begynde, kniplede jeg mellemværk af fint garn og solgte det til en dame i Vindegade, hun syede udstyr til de mere velhavende familiers døtre – ind imellem hjalp jeg på den systue. (...) Lille Nielsen var socialdemokrat og fortalte mig nu, at jeg ikke måtte lave det arbejde, for det var at tage arbejde fra dem, det kunne jeg ikke rigtig forstå, for der var jo arbejde nok til dem, mente jeg, spørgsmålet løste sig af sig selv, for jeg fik besked om at møde på centralen. (...)